DARIPADA POLARISASI KEPADA KEBERSAMAAN: WACANA PERKAUMAN MEDIA SOSIAL DAN PEMBANGUNAN IDENTITI NASIONAL BELIA MALAYSIA

(FROM POLARISATION TO BELONGING: RACE-RELATED SOCIAL MEDIA DISCOURSE AND MALAYSIAN YOUTH NATIONAL IDENTITY DEVELOPMENT)

ZALIHA, I.[1,2] – SUHAIMEE, S. S.[1*]

[1] *Fakulti Komunikasi dan Pengajian Media, Universiti Teknologi MARA (UiTM), Selangor, Malaysia.*

[2] *School of Marketing and Management, Asia Pacific University of Technology and Information (APU), Kuala Lumpur, Malaysia.*

**Penulis penghubung*
e-mail: suhaimee[at]uitm.edu.my

(Received 23rd June 2026; revised 05th September 2026; accepted 15th September 2026)

Abstrak. Peningkatan penggunaan media sosial telah memperluaskan ruang perbincangan awam berkaitan isu perkauman dalam kalangan masyarakat majmuk, khususnya golongan belia. Dalam konteks Malaysia, wacana perkauman di media sosial sering dikaitkan dengan polarisasi sosial, konflik antara kumpulan dan ancaman terhadap perpaduan nasional. Walau bagaimanapun, kajian empirikal yang meneliti sama ada pendedahan kepada wacana perkauman turut berpotensi menyumbang kepada pembangunan identiti nasional masih terhad. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengkaji pengaruh wacana perkauman dalam media sosial terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif melalui reka bentuk tinjauan keratan rentas yang melibatkan 369 belia Malaysia di Klang Valley yang aktif menggunakan media sosial. Data dianalisis menggunakan Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) menerusi perisian SmartPLS 4. Dapatan kajian menunjukkan bahawa wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh positif dan signifikan terhadap pembangunan identiti nasional ($\beta = 0.273$, $t = 3.180$, $p = 0.0016$). Penemuan ini mencadangkan bahawa pendedahan kepada perbincangan berkaitan isu perkauman tidak semestinya menghasilkan perpecahan sosial. Sebaliknya, ia berpotensi menggalakkan refleksi kolektif terhadap kepelbagaian etnik, hubungan antara kumpulan dan asas pembentukan negara bangsa Malaysia, sekali gus memperkukuhkan rasa kekitaan dan identiti nasional. Kajian ini menyumbang kepada pengembangan Teori Identiti Sosial dengan menunjukkan bahawa wacana sensitif berkaitan identiti juga boleh berfungsi sebagai mekanisme yang mengukuhkan kebersamaan nasional dalam persekitaran digital masyarakat majmuk.
Katakunci: *wacana perkauman, media sosial, identiti nasional, belia Malaysia, teori identiti sosial*

Abstract. The growing use of social media has expanded public discussions surrounding race-related issues, particularly among young people in multicultural societies. In the Malaysian context, race-related discourse on social media is frequently associated with social polarisation, intergroup tensions, and challenges to national unity. However, empirical evidence examining whether exposure to race-related discourse may also contribute positively to national identity development remains limited. Therefore, this study aims to examine the influence of race-related social media discourse on national identity development among Malaysian youth. A quantitative cross-sectional survey design was employed involving 369 Malaysian youth in the Klang Valley who actively use social media. Data were analysed using Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) through SmartPLS 4. The findings revealed that race-related social media discourse exerted a positive and statistically significant influence on national identity development ($\beta = 0.273$, $t = 3.180$, $p = 0.0016$). These findings suggest that exposure to discussions concerning race-related issues does not necessarily lead to social fragmentation. Instead, such discourse may encourage collective reflection on ethnic diversity, intergroup relations, and the

foundations of Malaysian nation-building, thereby strengthening feelings of belonging and national identity. This study contributes to the advancement of Social Identity Theory by demonstrating that identity-sensitive discourse may also function as a mechanism that reinforces collective national belonging within multicultural digital environments.
Keywords: *race-related discourse, social media, national identity, Malaysian youth, social identity theory*

Pengenalan

Perkembangan media sosial telah mewujudkan ruang komunikasi yang semakin terbuka bagi perbincangan pelbagai isu sosial, politik dan budaya dalam masyarakat kontemporari. Dalam konteks masyarakat majmuk, media sosial bukan sahaja berfungsi sebagai medium perkongsian maklumat, malah turut menjadi platform utama bagi perbincangan isu-isu berkaitan identiti etnik, hubungan antara kaum dan kedudukan kumpulan sosial dalam sesebuah negara. Keupayaan pengguna untuk menghasilkan dan menyebarkan kandungan secara pantas telah menjadikan media sosial sebagai salah satu arena terpenting dalam pembentukan wacana awam berkaitan identiti dan kepelbagaian sosial (van Dijck et al., 2023; Gillespie, 2022). Di Malaysia, isu perkauman merupakan antara topik yang paling kerap mendapat perhatian dalam media sosial. Sebagai sebuah negara yang dibentuk melalui kepelbagaian etnik, bahasa, budaya dan tradisi, hubungan antara kaum sentiasa menjadi sebahagian daripada perbincangan awam dan pembangunan negara. Pelbagai isu berkaitan hak kumpulan, peluang pendidikan, representasi politik, ketidaksamaan sosial dan sejarah pembentukan negara sering dibincangkan secara aktif dalam platform seperti Facebook, TikTok, Instagram, X dan YouTube. Perbincangan tersebut melibatkan pelbagai bentuk pandangan, sama ada yang menyokong perpaduan nasional, mempertahankan kepentingan kumpulan tertentu mahupun mengkritik dasar-dasar yang dianggap mempengaruhi hubungan antara etnik. Dalam konteks Malaysia, perbincangan berkaitan race, religion and royalty turut dianggap sensitif kerana ia berkait dengan sejarah negara, struktur perlembagaan dan hubungan antara komuniti (Meerangani et al., 2024; Abdul Hamid and Zawawi, 2023; Asia Centre, 2023).

Kewujudan wacana perkauman dalam media sosial sering dikaitkan dengan kesan negatif terhadap keharmonian masyarakat. Sebahagian besar kajian terdahulu menghubungkan pendedahan kepada kandungan berkaitan kaum dengan peningkatan stereotaip, prejudis, diskriminasi, kebencian dalam talian dan polarisasi sosial. Tambahan pula, algoritma media sosial cenderung mempromosikan kandungan yang mampu mencetuskan perhatian dan reaksi emosi pengguna, sekali gus meningkatkan keterlihatan isu-isu sensitif berkaitan identiti kumpulan. Keadaan ini menyebabkan ramai sarjana beranggapan bahawa peningkatan perbincangan mengenai isu perkauman berpotensi menghakis perpaduan sosial dan melemahkan identiti nasional dalam kalangan masyarakat berbilang etnik (Cinelli et al., 2021; Matamoros-Fernández and Farkas, 2021; Rathje et al., 2021). Walau bagaimanapun, andaian bahawa wacana perkauman hanya menghasilkan kesan negatif mungkin tidak sepenuhnya menggambarkan realiti masyarakat majmuk. Dalam persekitaran demokratik, perbincangan mengenai identiti etnik juga boleh berfungsi sebagai ruang refleksi sosial yang membolehkan individu memahami kedudukan mereka dalam masyarakat yang lebih luas. Pendedahan kepada pelbagai pandangan mengenai hubungan antara kaum berpotensi meningkatkan kesedaran terhadap kepelbagaian sosial, memperkukuhkan kefahaman tentang pengalaman kumpulan lain dan menggalakkan penghargaan

terhadap asas pembentukan negara bangsa. Dalam konteks ini, wacana perkauman tidak semestinya membawa kepada perpecahan sosial, malah berkemungkinan menyumbang kepada pembentukan kesedaran kebangsaan yang lebih kukuh (Acar et al., 2024; Martinović and Verkuyten, 2024; Verkuyten et al., 2023).

Persoalan inilah yang membentuk paradoks utama kajian ini. Kebanyakan kajian terdahulu menekankan hubungan antara wacana perkauman dan polarisasi sosial, namun kajian yang meneliti sama ada pendedahan kepada perbincangan berkaitan kaum juga boleh memperkukuhkan rasa kekitaan dan identiti nasional masih terhad. Walaupun isu perkauman sering dilihat sebagai faktor yang memisahkan kumpulan sosial, perbincangan mengenai isu tersebut juga berpotensi mendorong individu untuk menilai semula hubungan antara identiti etnik dan identiti kebangsaan. Oleh itu, persoalan sama ada wacana perkauman boleh berfungsi sebagai mekanisme yang menggalakkan kebersamaan nasional masih memerlukan penelitian empirikal yang lebih mendalam (Mylonas and Tudor, 2023; Wood, 2022; Mihelj and Jiménez-Martínez, 2021). Teori tersebut menjelaskan bahawa identiti individu terbentuk melalui keanggotaan dalam kumpulan sosial tertentu dan proses perbandingan antara kumpulan. Dalam masyarakat yang mempunyai pelbagai identiti sosial, individu bukan sahaja mengenal pasti diri mereka berdasarkan etnik atau budaya tertentu, tetapi juga sebagai anggota kepada komuniti kebangsaan yang lebih besar. Oleh itu, pendedahan kepada perbincangan mengenai hubungan antara kumpulan etnik berpotensi mempengaruhi cara individu memahami dan membentuk identiti nasional mereka. Dalam sesetengah keadaan, kesedaran terhadap perbezaan kumpulan boleh meningkatkan penghargaan terhadap identiti bersama yang merentasi sempadan etnik (Verkuyten, 2021; Wiley et al., 2019).

Walaupun hubungan antara media sosial dan identiti nasional telah dibincangkan dalam pelbagai kajian antarabangsa, kajian yang mengkaji pengaruh langsung wacana perkauman terhadap pembangunan identiti nasional masih terhad, khususnya dalam konteks Malaysia. Sebahagian besar kajian terdahulu memberi tumpuan kepada kesan negatif isu perkauman seperti diskriminasi, konflik antara kumpulan, kebencian dalam talian dan polarisasi politik. Kajian-kajian tersebut jarang meneliti kemungkinan bahawa pendedahan kepada perbincangan berkaitan kaum juga boleh menyumbang kepada pembentukan identiti nasional melalui peningkatan kesedaran terhadap kepelbagaian masyarakat dan kepentingan hidup bersama dalam sebuah negara majmuk (Pusat KOMAS, 2026; Abd Hamid and Kamri, 2025; Ministry of National Unity, 2021). Jurang pengetahuan ini menjadi semakin penting memandangkan belia merupakan kumpulan pengguna media sosial yang paling aktif dan paling terdedah kepada pelbagai bentuk wacana identiti dalam persekitaran digital. Sebagai generasi yang bakal menentukan corak hubungan antara etnik pada masa hadapan, pemahaman tentang bagaimana pendedahan kepada wacana perkauman mempengaruhi pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia adalah amat penting. Tanpa bukti empirikal yang mencukupi, peranan sebenar media sosial dalam membentuk hubungan antara identiti etnik dan identiti kebangsaan tidak dapat difahami secara menyeluruh (Avci et al., 2025; Malaysian Communications and Multimedia Commission [MCMC], 2025; We Are Social and Meltwater, 2024).

Berdasarkan jurang tersebut, kajian ini bertujuan untuk mengkaji pengaruh wacana perkauman dalam media sosial terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Secara khusus, kajian ini meneliti sama ada pendedahan kepada perbincangan berkaitan kaum dalam media sosial mempunyai pengaruh yang signifikan

terhadap pembentukan identiti nasional. Berbeza dengan kebanyakan kajian terdahulu yang memfokuskan kesan negatif isu perkauman, kajian ini memberi perhatian kepada potensi peranan wacana tersebut dalam memperkukuhkan rasa kekitaan dan kebersamaan nasional. Kajian ini menyumbang kepada literatur sedia ada dalam beberapa aspek. Dari sudut teori, kajian ini memperluaskan aplikasi Teori Identiti Sosial dengan menjelaskan bagaimana wacana berkaitan identiti etnik dalam media sosial boleh mempengaruhi pembangunan identiti nasional dalam konteks masyarakat majmuk. Dari sudut empirikal, kajian ini menyediakan bukti mengenai hubungan antara wacana perkauman dan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia, satu bidang yang masih kurang diterokai dalam literatur semasa. Dari sudut praktikal, dapatan kajian berpotensi membantu pembuat dasar, institusi pendidikan dan pengamal komunikasi merangka strategi yang lebih berkesan untuk memperkukuhkan perpaduan nasional melalui pengurusan wacana digital yang lebih konstruktif dan inklusif (Reuters, 2025; Rajandran and Lee, 2023; Ministry of National Unity, 2021).

Sorotan literatur dan pembangunan hipotesis

Teori identiti sosial

Teori Identiti Sosial yang diperkenalkan merupakan antara teori yang paling berpengaruh dalam menjelaskan bagaimana individu membentuk identiti diri melalui keanggotaan dalam kumpulan sosial tertentu. Teori ini menjelaskan bahawa individu secara semula jadi mengkategorikan diri mereka dan orang lain ke dalam pelbagai kumpulan sosial seperti etnik, agama, bangsa, jantina dan kewarganegaraan. Proses pengkategorian tersebut seterusnya membentuk rasa keahlian kumpulan yang mempengaruhi persepsi, tingkah laku dan interaksi sosial (Verkuyten, 2021). Menurut teori ini, identiti sosial berkembang melalui tiga proses utama iaitu pengkategorian sosial, pengenalpastian sosial dan perbandingan sosial. Pengkategorian sosial merujuk kepada kecenderungan individu untuk mengelaskan diri dan orang lain ke dalam kategori tertentu. Pengenalpastian sosial berlaku apabila individu mengaitkan diri mereka dengan kumpulan tertentu dan menerima nilai serta norma kumpulan tersebut sebagai sebahagian daripada identiti diri. Sementara itu, perbandingan sosial berlaku apabila individu membandingkan kumpulan mereka dengan kumpulan lain bagi membentuk penilaian positif terhadap kumpulan sendiri. Dalam konteks masyarakat majmuk, identiti etnik dan identiti nasional sering berinteraksi secara serentak. Individu bukan sahaja mengenal pasti diri mereka sebagai ahli kepada kumpulan etnik tertentu, malah turut menganggap diri mereka sebagai sebahagian daripada komuniti kebangsaan yang lebih besar. Oleh itu, perbincangan berkaitan identiti etnik dalam ruang awam berpotensi mempengaruhi pembentukan identiti nasional kerana kedua-dua bentuk identiti tersebut saling berkait dalam proses pembentukan makna sosial dan rasa kekitaan (Mylonas and Tudor, 2023; Mihelj and Jiménez-Martínez, 2021; Wiley et al., 2019). Perkembangan media sosial telah memperluaskan ruang interaksi antara kumpulan sosial yang berbeza. Melalui media sosial, pengguna terdedah kepada pelbagai naratif berkaitan hubungan etnik, isu keadilan sosial, hak kumpulan, sejarah negara dan pembinaan bangsa. Pendedahan berterusan kepada kandungan sedemikian berpotensi meningkatkan kesedaran terhadap kedudukan kumpulan masing-masing dalam masyarakat serta mendorong refleksi mengenai identiti nasional yang dikongsi bersama. Oleh itu, Teori Identiti Sosial menyediakan asas teori yang sesuai untuk memahami bagaimana wacana perkauman dalam media sosial boleh mempengaruhi

pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia (Anderson and Rainie, 2024; Pérez-Torres, 2024; Valkenburg et al., 2022).

Wacana perkauman dalam media sosial

Media sosial telah menjadi platform utama bagi perbincangan isu-isu berkaitan identiti etnik di seluruh dunia. Berbeza dengan media tradisional yang dikawal oleh organisasi tertentu, media sosial membolehkan pengguna menghasilkan, menyebarkan dan mengulas kandungan secara langsung. Keadaan ini menjadikan media sosial sebagai ruang yang dinamik untuk pertukaran pandangan mengenai isu-isu berkaitan kaum, budaya dan identiti (van Dijck et al., 2023; Gillespie, 2022). Wacana perkauman merujuk kepada komunikasi, naratif, perbincangan dan pertukaran pandangan yang berkaitan dengan kumpulan etnik, hubungan antara kaum, stereotaip, diskriminasi, hak kumpulan dan isu-isu yang mempengaruhi kedudukan sosial sesuatu kumpulan dalam masyarakat. Dalam konteks digital, wacana tersebut boleh muncul dalam bentuk komen, perkongsian berita, video, siaran langsung, meme, perbincangan politik dan pelbagai bentuk interaksi dalam talian. Sebahagian besar kajian terdahulu mengaitkan wacana perkauman dengan kesan negatif terhadap masyarakat. Pendedahan kepada kandungan yang bersifat prejudis atau diskriminatif didapati meningkatkan stereotaip antara kumpulan, mengukuhkan sentimen perkauman dan menyumbang kepada polarisasi sosial. Kajian mengenai komunikasi digital juga menunjukkan bahawa algoritma media sosial cenderung mempromosikan kandungan yang mencetuskan emosi dan penglibatan pengguna, sekali gus meningkatkan keterlihatan isu-isu berkaitan identiti kumpulan (Cinelli et al., 2021; Matamoros-Fernández and Farkas, 2021; Rathje et al., 2021; Tynes et al., 2019).

Walau bagaimanapun, perkembangan literatur semasa menunjukkan bahawa perbincangan berkaitan identiti etnik tidak semestinya menghasilkan kesan negatif. Dalam masyarakat demokratik dan majmuk, perbincangan terbuka mengenai isu etnik juga boleh meningkatkan kesedaran sosial, kefahaman antara kumpulan dan penghargaan terhadap kepelbagaian budaya. Melalui proses pertukaran pandangan, individu berpeluang memahami perspektif yang berbeza dan menilai semula kedudukan mereka dalam masyarakat yang lebih luas (Acar et al., 2024; Martinović and Verkuyten, 2024; Verkuyten et al., 2023). Dalam konteks Malaysia, isu perkauman mempunyai kedudukan yang unik kerana berkait rapat dengan sejarah pembentukan negara, struktur sosial dan dasar pembangunan nasional. Perbincangan tentang etnik, bahasa, hak kumpulan dan kewarganegaraan juga sering dikaitkan dengan kerangka perlembagaan, dasar perpaduan dan wacana politik Malaysia. Oleh itu, pendedahan kepada perbincangan berkaitan kaum berpotensi mempengaruhi cara belia memahami hubungan antara identiti etnik dan identiti kebangsaan. Peranan ini menjadi semakin penting memandangkan media sosial kini merupakan sumber utama maklumat dan interaksi sosial bagi generasi muda (MCMC, 2025; Attorney General's Chambers of Malaysia, 2023; Rajandran and Lee, 2023).

Pembangunan identiti nasional

Identiti nasional merujuk kepada rasa kekitaan, kesetiaan dan keterikatan seseorang individu terhadap negara yang dianggotainya. Identiti ini melibatkan pengiktirafan terhadap simbol kebangsaan, nilai bersama, sejarah negara dan keahlian dalam komuniti kebangsaan yang lebih luas. Dalam masyarakat pelbagai etnik, identiti nasional

memainkan peranan penting dalam mewujudkan perpaduan sosial dan kestabilan negara (Abd Hamid and Kamri, 2025; Wood, 2022; Ministry of National Unity, 2021). Pembangunan identiti nasional bukanlah satu proses yang statik. Sebaliknya, ia berkembang melalui pengalaman sosial, pendidikan, interaksi antara kumpulan dan pendedahan kepada pelbagai bentuk komunikasi. Dalam era digital, media sosial menjadi salah satu saluran utama yang mempengaruhi pembentukan identiti nasional kerana platform tersebut membolehkan pengguna berinteraksi dengan pelbagai naratif berkaitan negara, masyarakat dan kewarganegaraan (Pérez-Torres, 2024; Mylonas and Tudor, 2023; Wood, 2022; Mihelj and Jiménez-Martínez, 2021). Kajian terdahulu menunjukkan bahawa identiti nasional boleh diperkukuhkan melalui peningkatan kesedaran terhadap kepelbagaian sosial dan pengalaman hidup bersama dalam masyarakat majmuk. Individu yang memahami realiti kepelbagaian etnik dan budaya lazimnya menunjukkan tahap penerimaan yang lebih tinggi terhadap identiti kebangsaan yang dikongsi bersama. Oleh itu, proses pembentukan identiti nasional sering melibatkan interaksi antara identiti kumpulan yang lebih kecil dengan identiti kebangsaan yang lebih besar (Acar et al., 2024; Verkuyten et al., 2023; Wiley et al., 2019). Bagi belia Malaysia, pembangunan identiti nasional menjadi semakin penting kerana mereka merupakan generasi yang akan menentukan masa depan hubungan antara etnik dalam negara. Keupayaan golongan muda untuk mengimbangi identiti etnik dan identiti kebangsaan akan mempengaruhi tahap perpaduan sosial pada masa hadapan. Oleh itu, faktor-faktor yang mempengaruhi pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia perlu diberikan perhatian yang lebih serius oleh penyelidik dan pembuat dasar (Avci et al., 2025; Marciano et al., 2022; Ministry of Youth and Sports Malaysia, 2021).

Hubungan antara wacana perkauman dan pembangunan identiti nasional

Hubungan antara wacana perkauman dan identiti nasional masih menjadi perdebatan dalam literatur akademik. Perspektif tradisional sering menganggap bahawa peningkatan perbincangan berkaitan kaum akan mengurangkan perpaduan sosial kerana individu cenderung memberi keutamaan kepada identiti kumpulan masing-masing. Keadaan ini boleh meningkatkan sempadan sosial antara kumpulan dan seterusnya melemahkan identiti kebangsaan (Pusat KOMAS, 2026; Cinelli et al., 2021; Matamoros-Fernández and Farkas, 2021). Walau bagaimanapun, perspektif yang lebih kontemporari mencadangkan bahawa perbincangan mengenai isu etnik juga boleh menyumbang kepada pembentukan identiti nasional yang lebih kukuh. Pendedahan kepada pelbagai pandangan mengenai hubungan antara kumpulan dapat meningkatkan kesedaran terhadap kepentingan hidup bersama dalam masyarakat majmuk. Melalui proses refleksi sosial, individu mungkin lebih menghargai nilai perpaduan, toleransi dan kebersamaan yang menjadi asas kepada pembentukan negara bangsa (Martinović and Verkuyten, 2024; Verkuyten et al., 2023; Wood, 2022). Dalam konteks Malaysia, perbincangan mengenai isu perkauman sering berkait dengan persoalan kewarganegaraan, keadilan sosial, sejarah negara dan masa depan masyarakat majmuk. Oleh itu, pendedahan kepada wacana tersebut berpotensi menggalakkan individu untuk menilai semula kedudukan mereka sebagai anggota masyarakat dan sebagai rakyat Malaysia. Proses ini boleh meningkatkan rasa kekitaan terhadap negara serta memperkukuhkan identiti nasional (Abd Hamid and Kamri, 2025; Abdul Hamid and Zawawi, 2023; Ministry of National Unity, 2021). Berdasarkan Teori Identiti Sosial dan dapatan kajian terdahulu, kajian ini mencadangkan bahawa pendedahan kepada wacana

perkauman dalam media sosial berpotensi meningkatkan pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia melalui proses refleksi sosial dan kesedaran terhadap kepelbagaian masyarakat (Verkuyten, 2021; Wiley et al., 2019). Berdasarkan sorotan literatur dan asas teori yang dibincangkan, hipotesis berikut dibangunkan:

H1: Wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia.

Instrumen dan Metod Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif melalui reka bentuk tinjauan keratan rentas bagi mengkaji pengaruh wacana perkauman dalam media sosial terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Pendekatan kuantitatif dipilih kerana membolehkan pengukuran hubungan antara pemboleh ubah secara sistematik berdasarkan data empirikal yang diperoleh daripada responden. Reka bentuk keratan rentas pula sesuai digunakan kerana data dikumpulkan pada satu tempoh masa tertentu bagi menilai tahap pendedahan responden kepada wacana perkauman dalam media sosial serta hubungannya dengan pembangunan identiti nasional (Wang and Cheng, 2020). Kajian ini berlandaskan Teori Identiti Sosial yang menjelaskan bahawa identiti individu dibentuk melalui proses pengenalpastian kumpulan, interaksi sosial dan pembentukan rasa kekitaan terhadap komuniti yang lebih luas. Dalam konteks kajian ini, pendedahan kepada wacana perkauman dalam media sosial dijangka mempengaruhi pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia (Verkuyten, 2021).

Populasi kajian terdiri daripada belia Malaysia berumur antara 18 hingga 30 tahun yang menetap di Klang Valley dan aktif menggunakan media sosial. Golongan ini dipilih kerana merupakan kumpulan pengguna media sosial yang paling aktif serta paling terdedah kepada pelbagai bentuk perbincangan berkaitan identiti etnik dalam persekitaran digital. Pemilihan kumpulan umur ini juga selaras dengan kerangka dasar belia Malaysia, manakala pemilihan Klang Valley sesuai kerana kawasan ini merupakan antara pusat populasi, urbanisasi dan komunikasi digital utama di Malaysia (We Are Social and Meltwater, 2024; Department of Statistics Malaysia, 2023; Ministry of Youth and Sports Malaysia, 2021). Kajian ini melibatkan seramai 369 responden yang memenuhi kriteria penyertaan yang telah ditetapkan. Responden terdiri daripada warganegara Malaysia yang berumur antara 18 hingga 30 tahun, menetap di Klang Valley dan menggunakan media sosial secara aktif. Saiz sampel ini adalah memadai untuk analisis Structural Equation Modelling dan memenuhi cadangan yang dikemukakan dalam literatur semasa berkaitan penggunaan Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) (Hair et al., 2022; Sarstedt et al., 2022; Ramayah et al., 2018).

Data kajian dikumpulkan menggunakan soal selidik berstruktur yang dibangunkan berdasarkan instrumen yang telah disahkan dalam kajian-kajian terdahulu serta disesuaikan dengan konteks media sosial Malaysia. Instrumen kajian terdiri daripada tiga bahagian utama. Bahagian A mengandungi maklumat demografi responden seperti jantina, umur, tahap pendidikan dan penggunaan media sosial. Bahagian B mengukur konstruk Wacana Perkauman dalam Media Sosial (Race-Related Social Media Discourse), manakala Bahagian C mengukur konstruk Pembangunan Identiti Nasional. Konstruk Wacana Perkauman dalam Media Sosial menilai tahap pendedahan responden terhadap kandungan, perbincangan, komen dan naratif berkaitan isu kaum yang ditemui

dalam media sosial. Konstruk Pembangunan Identiti Nasional pula menilai tahap rasa kekitaan, keterikatan, kebanggaan dan pengenalpastian responden terhadap Malaysia sebagai sebuah negara bangsa. Semua item diukur menggunakan skala Likert lima mata yang bermula daripada 1 (Sangat Tidak Setuju) hingga 5 (Sangat Setuju).

Data dianalisis menggunakan Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) versi 27 dan SmartPLS 4. Analisis deskriptif digunakan bagi menghuraikan profil responden dan ciri-ciri asas data kajian. Seterusnya, Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM) digunakan untuk menilai model pengukuran dan model struktur (Hair et al., 2022; Ramayah et al., 2018). Penggunaan PLS-SEM adalah sesuai kerana kedua-dua pemboleh ubah yang dikaji merupakan konstruk laten yang diukur melalui pelbagai indikator. Pendekatan ini membolehkan penilaian secara serentak terhadap kebolehpercayaan instrumen, kesahan konstruk dan hubungan antara pemboleh ubah yang dikaji (Hair et al., 2022; Sarstedt et al., 2022). Penilaian model pengukuran melibatkan pengujian kebolehpercayaan dalaman, kesahan konvergen dan kesahan diskriminan. Kebolehpercayaan dalaman dinilai menggunakan nilai Alfa Cronbach dan Composite Reliability (CR), manakala kesahan konvergen dinilai melalui Average Variance Extracted (AVE). Kesahan diskriminan pula dinilai menggunakan pendekatan Heterotrait-Monotrait Ratio (HTMT) (Hair et al., 2022; Henseler et al., 2015). Selepas model pengukuran memenuhi syarat yang ditetapkan, model struktur dinilai bagi menguji pengaruh Wacana Perkauman dalam Media Sosial terhadap Pembangunan Identiti Nasional. Signifikan hubungan tersebut ditentukan menggunakan prosedur bootstrapping bagi memperoleh nilai pekali laluan (β), nilai t dan nilai p.

Dapatan dan Perbincangan Kajian

Kebolehpercayaan dan kesahan konstruk

Sebelum hubungan antara konstruk diuji, penilaian terhadap model pengukuran telah dijalankan bagi memastikan instrumen yang digunakan mempunyai tahap kebolehpercayaan dan kesahan yang memuaskan. Penilaian ini melibatkan analisis kebolehpercayaan dalaman, kesahan konvergen dan kesahan diskriminan. Berdasarkan *Jadual 1*, kedua-dua konstruk menunjukkan tahap kebolehpercayaan dalaman yang memuaskan. Nilai Alfa Cronbach bagi Wacana Perkauman dalam Media Sosial ialah 0.867 manakala nilai bagi Pembangunan Identiti Nasional ialah 0.855. Kedua-dua nilai tersebut melebihi nilai minimum 0.70 yang disyorkan dalam literatur PLS-SEM (Hair et al., 2022). Selain itu, nilai Composite Reliability bagi kedua-dua konstruk turut melebihi nilai ambang 0.70, iaitu 0.905 bagi Wacana Perkauman dalam Media Sosial dan 0.897 bagi Pembangunan Identiti Nasional. Nilai Average Variance Extracted (AVE) juga melebihi nilai minimum 0.50 yang dicadangkan, menunjukkan bahawa konstruk yang dikaji mempunyai tahap kesahan konvergen yang baik. Oleh itu, model pengukuran disahkan memenuhi syarat kebolehpercayaan dan kesahan konvergen yang diperlukan (Hair et al., 2022; Sarstedt et al., 2022). Keputusan analisis HTMT menunjukkan nilai hubungan antara kedua-dua konstruk ialah 0.646. Nilai tersebut berada di bawah ambang 0.85 yang dicadangkan oleh Henseler et al. (2015), sekali gus mengesahkan bahawa kedua-dua konstruk adalah berbeza secara empirikal dan memenuhi syarat kesahan diskriminan (*Jadual 2*).

***Jadual 1**. Kebolehpercayaan dan kesahan konvergen konstruk kajian.*

Konstruk	Alfa Cronbach	CR	AVE
Wacana Perkauman dalam Media Sosial	0.867	0.905	0.658
Pembangunan Identiti Nasional	0.855	0.897	0.635

***Jadual 2**. Kesahan diskriminan menggunakan Heterotrait-Monotrait Ratio (HTMT).*

Konstruk	Wacana Perkauman dalam Media Sosial	Pembangunan Identiti Nasional
Wacana Perkauman dalam Media Sosial	-	0.646
Pembangunan Identiti Nasional	0.646	-

Pengujian hipotesis

Selepas model pengukuran disahkan memenuhi syarat kebolehpercayaan dan kesahan, penilaian terhadap model struktur dijalankan bagi menguji hipotesis kajian. Kajian ini mengemukakan satu hipotesis utama, iaitu wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia (*Jadual 3*). Keputusan analisis menunjukkan bahawa Wacana Perkauman dalam Media Sosial mempunyai pengaruh positif dan signifikan terhadap Pembangunan Identiti Nasional ($\beta = 0.273$, $t = 3.180$, $p = 0.0016$). Oleh itu, hipotesis kajian disokong. Nilai pekali laluan yang positif menunjukkan bahawa peningkatan pendedahan kepada wacana perkauman dalam media sosial dikaitkan dengan peningkatan tahap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Walaupun hubungan tersebut berada pada tahap sederhana, dapatan ini menunjukkan bahawa perbincangan berkaitan isu perkauman dalam media sosial tidak semestinya menghasilkan kesan negatif terhadap identiti nasional. *Jadual 4* menunjukkan bahawa selang keyakinan 95% bagi hubungan antara Wacana Perkauman dalam Media Sosial dan Pembangunan Identiti Nasional tidak merangkumi nilai sifar. Keputusan ini mengesahkan bahawa hubungan tersebut adalah signifikan secara statistik dan stabil dalam model kajian. Secara keseluruhannya, dapatan kajian menunjukkan bahawa pendedahan kepada wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Penemuan ini memberikan gambaran bahawa perbincangan berkaitan identiti etnik dalam ruang digital bukan sahaja berfungsi sebagai medium pertukaran pandangan sosial, malah berpotensi menyumbang kepada pembentukan kesedaran kebangsaan dan rasa kekitaan terhadap negara.

***Jadual 3**. Keputusan pengujian hipotesis.*

H	Hubungan	β	t	p	Kep.
H1	Wacana Perkauman dalam Media Sosial → Pembangunan Identiti Nasional	0.273	3.180	0.0016	Disokong

***Jadual 4**. Selang keyakinan 95% bagi hubungan struktur.*

Hubungan	Had Bawah 95%	Had Atas 95%
Wacana Perkauman dalam Media Sosial → Pembangunan Identiti Nasional	0.107	0.441

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji pengaruh wacana perkauman dalam media sosial terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Dapatan kajian menunjukkan bahawa wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh positif dan signifikan terhadap pembangunan identiti nasional. Keputusan ini menyokong hipotesis kajian dan menunjukkan bahawa peningkatan pendedahan kepada perbincangan berkaitan isu kaum dalam media sosial dikaitkan dengan peningkatan

tahap identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Penemuan ini memberikan perspektif yang berbeza daripada sebahagian besar literatur terdahulu yang lazimnya mengaitkan isu perkauman dengan polarisasi sosial, konflik antara kumpulan dan penghakisan perpaduan masyarakat. Dalam banyak kajian terdahulu, pendedahan kepada kandungan berkaitan kaum sering dianggap sebagai faktor yang meningkatkan stereotaip, prejudis dan ketegangan antara kumpulan etnik. Oleh itu, dapatan kajian ini memperlihatkan satu keadaan yang agak paradoks, iaitu wacana perkauman yang sering dianggap sebagai faktor pemisah turut menunjukkan hubungan positif dengan pembangunan identiti nasional (Cinelli et al., 2021; Matamoros-Fernández and Farkas, 2021; Rathje et al., 2021).

Salah satu penjelasan yang munasabah terhadap dapatan ini ialah peranan wacana perkauman sebagai mekanisme refleksi sosial. Dalam masyarakat majmuk seperti Malaysia, isu berkaitan kaum bukan sekadar berkaitan identiti kumpulan tertentu, tetapi turut berkait rapat dengan sejarah pembentukan negara, kontrak sosial, kepelbagaian budaya dan hubungan antara komuniti. Apabila belia terdedah kepada perbincangan berkaitan isu-isu tersebut dalam media sosial, mereka berpeluang menilai semula kedudukan mereka dalam masyarakat yang lebih luas. Proses refleksi ini boleh meningkatkan kesedaran terhadap kepentingan hidup bersama dalam sebuah negara yang mempunyai kepelbagaian etnik dan budaya (Abd Hamid and Kamri, 2025; Abdul Hamid and Zawawi, 2023; Ministry of National Unity, 2021). Selain itu, pendedahan kepada wacana perkauman juga berpotensi meningkatkan kefahaman terhadap realiti masyarakat majmuk. Perbincangan yang berlaku dalam media sosial sering memperlihatkan pelbagai perspektif mengenai pengalaman, cabaran dan aspirasi kumpulan etnik yang berbeza. Walaupun perbincangan tersebut kadangkala bersifat kontroversi, ia turut membuka ruang kepada pengguna untuk memahami pengalaman sosial yang mungkin tidak pernah mereka alami secara langsung. Keadaan ini boleh meningkatkan kesedaran tentang kepentingan toleransi, penerimaan dan kerjasama antara kumpulan dalam sesebuah masyarakat yang pelbagai (Acar et al., 2024; Verkuyten et al., 2023).

Dapatan kajian ini juga boleh dijelaskan melalui Teori Identiti Sosial yang menegaskan bahawa identiti individu terbentuk melalui proses pengkategorian sosial, pengenalpastian kumpulan dan perbandingan sosial. Dalam konteks Malaysia, belia tidak hanya mengenal pasti diri mereka sebagai ahli kepada kumpulan etnik tertentu, tetapi juga sebagai anggota kepada komuniti kebangsaan yang lebih besar. Oleh itu, pendedahan kepada perbincangan berkaitan hubungan antara kaum boleh meningkatkan kesedaran terhadap kewujudan identiti bersama yang merentasi sempadan etnik. Kesedaran tersebut seterusnya menyumbang kepada pembentukan rasa kekitaan dan identiti nasional yang lebih kukuh (Verkuyten, 2021; Wiley et al., 2019). Dapatan ini turut menunjukkan bahawa hubungan antara identiti etnik dan identiti nasional tidak semestinya bersifat bertentangan. Sebahagian pendekatan tradisional menganggap bahawa penekanan terhadap identiti etnik akan mengurangkan komitmen terhadap identiti kebangsaan. Walau bagaimanapun, hasil kajian ini mencadangkan bahawa kedua-dua bentuk identiti tersebut boleh berkembang secara serentak. Pendedahan kepada perbincangan mengenai isu etnik berpotensi meningkatkan kesedaran terhadap kepelbagaian masyarakat, sekali gus memperkukuhkan penghargaan terhadap identiti nasional yang dikongsi bersama (Martinović and Verkuyten, 2024; Verkuyten et al., 2023; Wood, 2022).

Dalam konteks media sosial, dapatan ini juga menunjukkan bahawa platform digital tidak semestinya menjadi ruang yang menghasilkan perpecahan sosial semata-mata. Walaupun media sosial sering dikritik kerana menyebarkan kandungan yang bersifat provokatif dan memecahbelahkan, platform tersebut turut berfungsi sebagai ruang perbincangan awam yang membolehkan pengguna bertukar pandangan mengenai isu-isu penting yang mempengaruhi kehidupan masyarakat. Melalui proses pertukaran pandangan tersebut, pengguna berpeluang membina pemahaman yang lebih mendalam mengenai hubungan antara identiti etnik dan identiti kebangsaan (Anderson and Rainie, 2024; Pérez-Torres, 2024; van Dijck et al., 2023). Secara keseluruhannya, dapatan kajian ini menunjukkan bahawa pengaruh wacana perkauman dalam media sosial adalah lebih kompleks daripada yang sering digambarkan dalam literatur terdahulu. Walaupun wacana perkauman sering dikaitkan dengan polarisasi sosial, kajian ini menunjukkan bahawa pendedahan kepada perbincangan berkaitan kaum juga boleh menyumbang kepada pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Penemuan ini mencadangkan bahawa perbincangan mengenai kepelbagaian etnik tidak semestinya melemahkan perpaduan nasional. Sebaliknya, dalam keadaan tertentu, ia berpotensi menjadi mekanisme yang mengukuhkan rasa kekitaan, kebersamaan dan identiti nasional dalam masyarakat majmuk.

Implikasi teori

Kajian ini menyumbang kepada perkembangan literatur berkaitan identiti sosial, komunikasi digital dan pembentukan identiti nasional dalam masyarakat majmuk. Dapatan kajian memperluaskan aplikasi Teori Identiti Sosial dengan menunjukkan bahawa pendedahan kepada wacana berkaitan identiti etnik dalam media sosial tidak semestinya menghasilkan kesan negatif terhadap identiti nasional. Sebaliknya, perbincangan mengenai isu perkauman didapati berpotensi menyumbang kepada pembangunan identiti nasional melalui peningkatan kesedaran terhadap kepelbagaian sosial, hubungan antara kumpulan dan kepentingan kebersamaan dalam sesebuah negara. Dapatan ini turut mencabar pandangan dominan dalam sebahagian literatur terdahulu yang lazimnya mengaitkan wacana perkauman dengan polarisasi sosial, konflik antara kumpulan dan penghakisan perpaduan nasional. Walaupun banyak kajian memberi penekanan kepada implikasi negatif komunikasi berkaitan kaum, hasil kajian ini menunjukkan bahawa hubungan antara wacana perkauman dan identiti nasional adalah lebih kompleks serta tidak boleh dijelaskan hanya melalui perspektif konflik atau pemisahan sosial semata-mata (Cinelli et al., 2021; Matamoros-Fernández and Farkas, 2021; Williams, 2021).

Selain itu, kajian ini memperkukuhkan pemahaman bahawa media sosial bukan sekadar medium penyebaran maklumat atau ruang pertukaran pandangan, tetapi juga berfungsi sebagai persekitaran sosial yang mempengaruhi pembentukan identiti kolektif. Pendedahan kepada perbincangan berkaitan isu kaum dalam media sosial berpotensi mendorong individu menilai semula kedudukan mereka dalam masyarakat serta membentuk pemahaman yang lebih mendalam mengenai identiti kebangsaan yang dikongsi bersama (van Dijck et al., 2023; Gillespie, 2022; Mihelj and Jiménez-Martínez, 2021). Dalam konteks Malaysia, kajian ini menyediakan bukti empirikal bahawa pendedahan kepada wacana perkauman boleh dikaitkan dengan peningkatan pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia. Penemuan ini memperkayakan literatur berkaitan hubungan antara identiti etnik dan identiti kebangsaan serta menyokong pandangan bahawa pengiktirafan terhadap kepelbagaian masyarakat tidak

semestinya melemahkan identiti nasional, malah boleh menyumbang kepada pembentukan rasa kekitaan yang lebih kukuh dalam masyarakat majmuk (Abd Hamid and Kamri, 2025; Mylonas and Tudor, 2023; Wood, 2022).

Implikasi praktikal

Dapatan kajian ini memberikan beberapa implikasi penting kepada pembuat dasar, institusi pendidikan dan pengamal komunikasi dalam usaha memperkukuhkan perpaduan nasional dalam era digital. Penemuan bahawa wacana perkauman mempunyai hubungan positif dengan pembangunan identiti nasional menunjukkan bahawa perbincangan berkaitan isu kaum tidak semestinya perlu dianggap sebagai ancaman kepada keharmonian masyarakat. Sebaliknya, ruang perbincangan yang menggalakkan dialog yang sihat, pertukaran pandangan yang berhemah dan penghormatan terhadap kepelbagaian boleh dimanfaatkan sebagai medium untuk meningkatkan kesedaran kebangsaan dalam kalangan belia. Dalam sektor pendidikan, media sosial boleh digunakan sebagai platform yang menyokong pembelajaran berkaitan kepelbagaian etnik, sejarah negara dan nilai-nilai kebangsaan. Pendedahan kepada pelbagai perspektif mengenai hubungan antara kaum berpotensi membantu golongan muda memahami realiti masyarakat majmuk serta meningkatkan penghargaan terhadap identiti nasional yang dikongsi bersama (Avci et al., 2025; Valkenburg et al., 2022; Ministry of Youth and Sports Malaysia, 2021).

Pada masa yang sama, agensi kerajaan dan organisasi yang terlibat dalam pembangunan perpaduan nasional boleh memanfaatkan dapatan ini untuk merangka strategi komunikasi digital yang lebih inklusif. Pendekatan yang memberi penekanan kepada dialog antara kumpulan, penghormatan terhadap kepelbagaian dan pembinaan identiti kebangsaan berpotensi menghasilkan kesan yang lebih berkesan berbanding pendekatan yang hanya menumpukan kepada kawalan kandungan atau pengurangan perbincangan mengenai isu sensitif (Reuters, 2025; Reuters, 2024; Asia Centre, 2023; Ministry of National Unity, 2021). Dapatan kajian ini juga memberi panduan kepada pengamal komunikasi dan pengurus media sosial untuk membangunkan kandungan yang bukan sahaja meningkatkan kesedaran terhadap isu-isu sosial, tetapi turut menggalakkan rasa kekitaan dan kebersamaan dalam kalangan masyarakat. Dalam persekitaran digital yang semakin kompleks, usaha membina identiti nasional memerlukan pendekatan komunikasi yang mampu mengimbangi pengiktirafan terhadap kepelbagaian etnik dengan pengukuhan identiti kebangsaan sebagai asas perpaduan negara (Malaysian Communications and Multimedia Commission, 2025; Anderson and Rainie, 2024; We Are Social and Meltwater, 2024).

Kesimpulan

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji pengaruh wacana perkauman dalam media sosial terhadap pembangunan identiti nasional dalam kalangan belia Malaysia. Dapatan kajian menunjukkan bahawa wacana perkauman dalam media sosial mempunyai pengaruh positif dan signifikan terhadap pembangunan identiti nasional. Penemuan ini memberikan perspektif baharu terhadap hubungan antara perbincangan berkaitan kaum dan pembentukan identiti kebangsaan dalam masyarakat majmuk. Berbeza dengan pandangan yang sering mengaitkan isu perkauman dengan polarisasi sosial dan perpecahan masyarakat, kajian ini menunjukkan bahawa pendedahan kepada wacana perkauman juga berpotensi menggalakkan refleksi sosial, meningkatkan kesedaran

terhadap kepelbagaian etnik dan memperkukuhkan rasa kekitaan terhadap negara. Dalam konteks ini, perbincangan mengenai isu kaum tidak semestinya melemahkan identiti nasional, malah boleh berfungsi sebagai mekanisme yang menyumbang kepada pembentukan kebersamaan nasional. Dapatan kajian turut menyokong Teori Identiti Sosial yang menjelaskan bahawa identiti individu berkembang melalui interaksi sosial dan proses pengenalpastian kumpulan. Dalam masyarakat majmuk seperti Malaysia, pendedahan kepada perbincangan mengenai hubungan antara kaum berpotensi meningkatkan kesedaran terhadap identiti bersama yang merentasi sempadan etnik. Oleh itu, pembentukan identiti nasional tidak semestinya berlaku melalui pengurangan perbezaan antara kumpulan, tetapi juga melalui pemahaman yang lebih mendalam terhadap kepelbagaian yang wujud dalam masyarakat (Verkuyten, 2021; Wiley et al., 2019). Secara keseluruhannya, kajian ini menunjukkan bahawa hubungan antara wacana perkauman dan identiti nasional adalah lebih kompleks daripada yang sering digambarkan dalam literatur terdahulu. Penemuan ini menyumbang kepada pemahaman yang lebih menyeluruh mengenai peranan media sosial dalam membentuk identiti nasional serta membuka ruang kepada kajian lanjutan yang meneliti bagaimana pelbagai bentuk wacana identiti dalam persekitaran digital mempengaruhi pembangunan masyarakat dan negara.

Penghargaan

Pengarang merakamkan penghargaan kepada semua responden yang telah menyertai kajian ini. Penghargaan turut diberikan kepada penyelia akademik dan institusi yang telah memberikan bimbingan serta sokongan sepanjang pelaksanaan kajian ini.

Konflik Kepentingan

Pengarang mengesahkan bahawa tiada konflik kepentingan melibatkan mana-mana pihak dalam kajian penyelidikan ini.

RUJUKAN

[1] Abdul Hamid, A.F., Zawawi, N. (2023): The interplay of race, religion and royalty in contemporary Malaysian politics. – In: Rajandran, K., Lee, C. (eds.) Discursive Approaches to Politics in Malaysia, Springer, Singapore 16p.
[2] Abd Hamid, A.H., Kamri, K.A. (2025): Managing nation building: Malaysian scholars perspective. – International Journal of Research and Innovation in Social Science 9(11): 3708-3713.
[3] Acar, B., Bagci, S.C., Verkuyten, M. (2024): Toleration, discrimination, or acceptance? How majorities interpret and legitimize minority toleration depends on outgroup threat. – British Journal of Social Psychology 63(3): 1053-1072.
[4] Anderson, J., Rainie, L. (2024): The future of digital social interaction and identity formation. – Pew Research Center Report 10p.
[5] Asia Centre (2023): Internet freedoms in Malaysia: Regulating online discourse on race, religion, and royalty. – Asia Centre 44p.
[6] Attorney General's Chambers of Malaysia (2023): Federal Constitution. – Attorney General's Chambers of Malaysia, Malaysia 240p.
[7] Avci, H., Baams, L., Kretschmer, T. (2025): A systematic review of social media use and adolescent identity development. – Adolescent Research Review 10: 219-236.

[8] Cinelli, M., De Francisci Morales, G., Galeazzi, A., Quattrociocchi, W., Starnini, M. (2021): The echo chamber effect on social media. – Proceedings of the National Academy of Sciences 118(9): 8p.
[9] Department of Statistics Malaysia (2023): Current population estimates, Malaysia. – Department of Statistics Malaysia, Malaysia 80p.
[10] Gillespie, T. (2022): Do not recommend? Reduction as a form of content moderation. – Social Media + Society 8(3): 13p.
[11] Hair, J.F., Hult, G.T.M., Ringle, C.M., Sarstedt, M. (2022): A primer on Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM). – Sage Publications, Thousand Oaks 384p.
[12] Henseler, J., Ringle, C.M., Sarstedt, M. (2015): A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modelling. – Journal of the Academy of Marketing Science 43(1): 115-135.
[13] Malaysian Communications and Multimedia Commission (2025): Internet users survey 2024. – Malaysian Communications and Multimedia Commission, Malaysia 100p.
[14] Marciano, L., Ostroumova, M., Schulz, P.J., Camerini, A.-L. (2022): Digital media use and adolescents' mental health during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. – Frontiers in Public Health 9: 14p.
[15] Martinović, B., Verkuyten, M. (2024): Collective psychological ownership as a new angle for understanding group dynamics. – European Review of Social Psychology 35(1): 123-161.
[16] Matamoros-Fernández, A., Farkas, J. (2021): Racism, hate speech, and social media: A systematic review and critique. – Television & New Media 22(2): 205-224.
[17] Meerangani, K.A., Hamid, M.F.A., Wahab, N.A.A., Satar, A., Martin, D. (2024): The influence of 3R (Race, Religion, Royalty) on the harmony of society in the digital era. – International Journal of Research and Innovation in Social Science 8(5): 2076-2083.
[18] Mihelj, S., Jiménez-Martínez, C. (2021): Digital nationalism: Understanding the role of digital media in the rise of 'new' nationalism. – Nations and Nationalism 27(2): 331-346.
[19] Ministry of National Unity (2021): National Unity Policy. – Ministry of National Unity Malaysia, Putrajaya 52p.
[20] Ministry of Youth and Sports Malaysia (2021): Malaysian Youth Policy 2021-2030. – Ministry of Youth and Sports Malaysia, Putrajaya 100p.
[21] Mylonas, H., Tudor, M. (2023): Nationalism: What we know and what we still need to know. – Annual Review of Political Science 26: 109-132.
[22] Pérez-Torres, V. (2024): Social media: A digital social mirror for identity development during adolescence. – Current Psychology 43: 22170-22180.
[23] Pusat KOMAS (2026): Malaysia racial discrimination report. – Pusat KOMAS, Malaysia 50p.
[24] Rajandran, K., Lee, C. (eds.) (2023): Discursive approaches to politics in Malaysia. – Springer, Singapore 274p.
[25] Ramayah, T., Cheah, J., Chuah, F., Ting, H., Memon, M.A. (2018): Partial least squares structural equation modelling (PLS-SEM) using SmartPLS 3.0: An updated and practical guide to statistical analysis. – Pearson Malaysia, Kuala Lumpur 72p.
[26] Rathje, S., Van Bavel, J.J., van der Linden, S. (2021): Out-group animosity drives engagement on social media. – Proceedings of the National Academy of Sciences 118(26): 9p.
[27] Reuters (2025): Malaysia grants WeChat, TikTok licences to operate under new law. – Reuters 2p.
[28] Reuters (2024): Malaysia reports increase in requests to restrict social media content. – Reuters 2p.
[29] Sarstedt, M., Ringle, C.M., Hair, J.F. (2022): Partial least squares structural equation modeling. – In: Homburg, C., Klarmann, M., Vomberg, A. (eds.) Handbook of Market Research, Springer, Cham 46p.

[30] Tynes, B.M., Willis, H.A., Stewart, A.M., Hamilton, M.W. (2019): Race-related traumatic events online and mental health among adolescents of color. – Journal of Adolescent Health 65(3): 371-377.
[31] Valkenburg, P.M., Beyens, I., Pouwels, J.L., van Driel, I.I., Keijsers, L. (2022): Social media browsing and adolescent well-being: Challenging the passive social media use hypothesis. – Journal of Computer-Mediated Communication 27(1): 19p.
[32] Van Dijck, J., de Winkel, T., Schäfer, M.T. (2023): Deplatformization and the governance of the platform ecosystem. – New Media & Society 25(12): 3438-3454.
[33] Verkuyten, M. (2021): Group identity and ingroup bias: The social identity approach. – Human Development 65(5-6): 311-324.
[34] Verkuyten, M., Gale, J., Adelman, L., Yogeeswaran, K. (2023): Maintaining a tolerant national identity: Divergent implications for the acceptance of minority groups. – Journal of Applied Social Psychology 53(10): 1027-1039.
[35] Wang, X., Cheng, Z. (2020): Cross-sectional studies: Strengths, weaknesses, and recommendations. – Chest 158(1S): S65-S71.
[36] We Are Social, Meltwater (2024): Digital 2024: Malaysia. – DataReportal 100p.
[37] Wiley, S., Fleischmann, F., Deaux, K., Verkuyten, M. (2019): Why immigrants' multiple identities matter: Implications for research, policy, and practice. – Journal of Social Issues 75(2): 611-629.
[38] Williams, M.T. (2021): Microaggressions are a form of aggression. – Behavior Therapy 52(3): 709-719.
[39] Wood, B.E. (2022): Belonging to the nation: Negotiating narratives of national identity in Aotearoa New Zealand. – Political Geography 99: 12p.